

A TENGERPART

POLITIKAI NAPILAP.

X. évfolyam.

FIUME, szerda 1913. szeptember 3.

199. szám.

Megjelenik naponta a délutáni órákban.
Szerkesztőség és kiadóhivatal (telefonszám 229)
Fiume, Gradinata del Sasso Bianco 3. I. em.
Nyomda telefonszáma (lapzártá előtti) 400.

Felelős szerkesztő:
MURAI JENŐ.

Előfizetési ár helyben és vidéken:
Egész évre . . . . . 24 kor. | Negyedévre . . . . . 6 kor.
Félévre . . . . . 12 kor. | Egy órára . . . . . 2 kor.
Egyes szám ára Fiumében 6 fillér.
Hivatalos hirdetések 6 hasábos petit sorja 60 fillér.

Szemlélődés.

Ne szüljenek a proletár-asszonyok! — Egy milliáros költségtülpés a Panama-csatornánál. — Mi lesz őszszel?

A sztrájkok történetében egyetlen lesz a maga nemében a német szociáldemokratáknak az a mozgalma, amely az örökös hadilétszám-emelés ellen irányul. Bébel követői ugyanis azzal az ideával foglalkoznak, hogy a proletár asszonyok szülési sztrájkot rendezzenek és ezzel vessenek gátat a hadsereg szaporításnak. És bár milyen fantasztikus a terv, olyan kivihetetlen általánosságban, mégis nem zárkozhatik el senkisé, hogy gondolkodóba ne essen ennek a fantazmagóriának a jövője iránt. Minden sérelem, mindenféle ámadás után, amely az emberi tömegek megélhetése, annak ekzisztenciája, vagy erőinek a végletekig való kihasználása ellen történik, felvetődik a védekezésnek mindennemű fajtája, akár kivihető, akár kivihetetlen. A szülési sztrájk kivihetetlen. Ellenkezik a természet törvényével, ellenkezik az ösztönrel, amelyet megtagadni nem lehet. Nem is erről akarunk beszélni. Csak magáról az eszméről, annak tetszetős külsejéről és hogy mi történnék akkor, ha ez a lehetetlen terv megvalósulnék.

Nem szülnének gyermeket a német proletár asszonyok. Megtagadnák ösztönüket,

„A Tengerpart“ tárcája

A fürpe.

— És most vége legyen az egész nagy gyönyörűségnek! Mindennek vége legyen... Beespta maga mögött az ajtót és kissé fáradtan, de egyenesen és keményen indult lefelé a lépcsőn. A kardjának sárguló elefántesontba burkolt vége hanyagul csapódott oda a cipője piros sarkához, halk visszhangot ad lépteinek könnyű csoszánásához. Leon de Tolly fáradt volt és megunt az örök vidámságot. Megunt a tulontul szép asszonyokat és a tulontul szép ruhákat, a melyek csak arra valók, hogy memél kevesebbet takarjanak el a szép asszonyok tulontul nagy szépségéből. Megunt a szép és édes szavakat, amelyeket halkán kellett el-susogni, hogy illetlen élcelődésüket más meg ne hallja, csak az, akinek szánva vannak. Mézes, ragadós lépül, megfogóul, csábitóul a szerelemben... Ugy érezte, mintha valami örökké tartó dus ebédől kelt volna fel és szökött volna ki... Megesömör!ött... Elég — Miért kell örökké mosolyogni, mikor tulajdonképen semmi kedve az embernek hozzá. Ugy érzem, hogy az állkapeán már fáj az örökös mosolygástól... Tolán igazán fáj is... s a lelkeim igazán fáj bele... A lépcsőn egy hölgy jött vele szemben. Epp az egyik kanyarulatban, két messze délről hozott palmafa árnyékában találkozunk. A hölgy mosolygott és már messziről

harcolnának magával a természettel csupán azért, mivel nem akarnak az államnak több rabszolgát, kiuzsorázott proletárt, ágyutöl-telékét adni. Franciaországban félig már megvalósították ezt az álomeszmét és a következményeit már látjuk, pedig ott az anyák csak hiúságból az egygyermekrendszert akarták megvalósítani és ennek a következménye az, hogy lassan kihál Franciaország, amelyet évről-évre szomorubb-nál-szomorubb statisztika bizonyít. Hirtelenül, váratlanul ébredt tudatára ennek a katasztrófának az állam most kétségbeesetten tanácskoznak, hogy mikép lehetne gátat vetni a nemzeti szerencsétlenségnek.

Mert nemzeti szerencsétlenség lett belőle a pusztuló nemzet felett készül megkondulni a halálharang és a nagy nemzetnek csak munitja lesz. És amint pusztul Franciaország, emelkedik, erősödik és lesz nagygyá hatalmassá Németország, a hatalmas germán nép, amely főleg szaporaságnak köszönhet mindent. És ezt a hatalmát akarják most megtörni.

A kulturált nemzetek egyik sajátossága, hogy sok eszmét szül és az eszmék tengerében mindig csak azok kristályosodnak ki, amelyeknek van létjoguk. Az államok sohasem valósulnak meg az életben, csak a regényekben élnek tovább. A bő fantáziák termékei bár mind a világpiacra kerülnek, kimustrálódva csak igen kevés kerül az élet asztalára. A szülési sztrájk eszméje ellen küzdeni fog maga a nemzet, amely nem en-

intett feléje... A hölgyet Voisinnek hívták. Messziről mosolygott és integetett feléje... és Leon de Tolly vágyódva nézett az ajtó felé, amelyet egy szolgáló kinyitott és hidegen, metszően fújt be rajta a tavaszi hideg szél.

— Hát már sohasem szabadulok ki ebből az illatos börtönből... És mosolygott, öntudatlanul és gépiesen mosolygott vissza Voisin asszonyra, mert gyermekkorától fogva megtanulta, hogy szép asszonyokkal szemben mosolyogni illik. S az agyában már öntudatlanul megindult valami, ami megtanult és illendő szellemességek után kutatott, hogy szokás és szükség szerint elmondja. Valami pikáns kis élcelődés, telve pózolt vágygval, édes kis hízlegéssel, hogy a kivánságot megtagadják. A Voisin asszony cipőszalagja megoldódott s hogy Tolly mély kalaplengetéssel már-már diadalmasan el-surrant mellette, hogy a puha és álmos melegségből kisurranjon a hűs tavaszi éjszakába, beleesimpaszzkodott a karjába.

— Kérem, márkí — a cipőm... a szalagok. Leon de Tolly letérdelt eléje és az ujjai hozzóérték a vékony selyemharisnyákhoz...

— Valamit mondanom kell... gondolta magában... Valami ostoba szellemtelen-séget ennek a szép asszonynak, akít tiszta szívenből utálok. Mert vár reá és én rabszolgája vagyok ennek az életnek... Valami ostoba szellemetlenséget kell mondanom. De mielőtt még megszólalhatott volna, a hölgy vágott előbe...

gedi meg, hogy bármilyen nagy okból is Franciaország sorsára jusson.

Már maga az egygyermekrendszer ellen is az egész világon minden nemzet küzd, kivéve nálunk Magyarországon. Pedig itt is divik ez a borzalmas járvány, különösen a parasztjaink között, akik gazdasági szempontból hivi ennek a rendszernek. Vannak falvak, amelyben minden családnak csak egy gyermeke van. Hát nálunk csak igazán nemzeti csapás lenne, ha ez a járvány még terjedne is. Nem elég, hogy a fiatal generáció egy része kivándorol hazájából, még ezzel is fogyasztjuk a nemzet létszámát. És nálunk még föl sem vetődött az eszme, hogy mit kell tenni ennek a meggátlására. Nálunk odafenn az urak inkább a magas politikával foglalkoznak, mint azzal, hogy mint kellene a magyar fajt szaporítani. Majd egyszer, később, ha a statisztika rideg számai megdönthetetlenül fogják igazolni pusztulásunkat, majd akkor talán észbe kapunk mi is, ha ugyan már nem lesz késő!

Az amerikai kormány az imént tette közzé a Panama csatorna eddigi költségeit. Hát a költségelírányattülpésnek ilyen frappáns esetével sohasem találkozott még a világ. Az idén június harmincadikáig e szerint másfél milliárdot költöttek el s a nagy alkotás befejezéséig előreláthatólag 1750 millió koronára fog megadagadni ez az összeg. Mikor az Egyesült Államok 1901-ben ezt a gigászi munkát megkezdték, egy mérnök-bizottság hétszázhuszmillió koro-

— Gratulálok — a legujabb hódításához — mondotta és gnyúosan mosolyogva nyujtatta kezét... Gratulálok...

Leon bámulva nézett fel és eleresztette a cipőszalagokat.

— Remélem, önt hódítottam meg Madame... — felelte egészen meggyőződés nélkül.

— Tulágosan nagyvívágyó — mondta Voisin asszony és nevetett... No ugyan szép kis hódításai vannak. Az előbb a parkban sétáltam — s nagyon szépen sütött a hold. — Az egyik út kanyarulatánál kihallgattam, hogy két hölgy veszekedett egy selyem keszkenőért, amelyet ön vesztett el. Két hölgy, akiket kihallgattam s akik mind a ketten magáról ábrándoztak lovag... Nagyon érdekes... vagy nem... Maga olyan unottan mosolyog, mintha ugyan semmi köze sem volna a dologhoz, pedig ugyan szerettem volna, ha megkérdezné tőlem, hogy ki volt a két hölgy. Ha nagyon szépen ként volna, meg is mondtam volna... Maga ma nagyon unalmas...

Öttagyta Leont s ez vigan lélekszett fel, mint aki nagyon megőrül a maga unalmas-ságának...

Leont a szabályosan nyírt fák között is ugy érezte, hogy valamiképpen szabadulnia kell a sok tökéletesség közül, ahol minden szép és szabályos, ahol minden édes és kellemes... Nagyon szerette volna, ha valamelyik sötét kanyarulatnál valaki hirtelen reáugrik és megüti erősen és fájdalmasan. Ugy, hogy az ajka megvonaglik a fájdalom-

nában állapította meg a költségeket, öt évvel később, amikor jobban megismerték a viszonyokat, egy másik bizottság már 875 millióra becsülte a kiadásokat. A vége pedig az lett, hogy az eredeti összeggel szemben egy egész milliárddal hágták túl a költségeloirányzatot. A júniusi zárószámadás szerint a voltaképpeni építőmunkálatok 938 milliót nyeltek el, ehhez jöttek a rendkívüli kiadások, vízmentesítési munkálatok hetvenöt millióba kerültek, a vasut lefektetése további ötven millió. A bérek dolgában is elszámították magukat a mérnökök. Egy-egy mechanikus 1050 koronában előírányzott maximális fizetése is 2500-ra emelkedett. Végül a tervek megváltoztatása, a csatorna kiszélesítése a culebrai részen ötven millió többletet eredményezett.

A közgazdasági világ várakozással néz az ősz felé. Mindenki őszre jóslott javulást és most már nemsokára el kell dölnie, jogosult volt-e a remény, jönnek-e más viszonyok, több pénz és új konjunktúra. A börze után következett, azt lehetne mondani, hogy a javulás utban van. Ezzel szemben azt látjuk, hogy a pénzügyi piacokon a jegybankok státuszának javulásán kívül egy momentum sem szól a pénzügyi viszonyok javulására mellett. Berlinben ma drágább a pénz, mint volt hetekkel ezelőtt. London is nehezen indul neki a javulásnak. Bécs és Budapest némi enyhülést mutat. A jegybank legújabb kimutatása szerint az adóköteles bankjegyforgalom újabb 55.912.000 koronával kevesebb, a váltótárcánál 31.537.000 korona a csökkenés. Olyan momentumok ezek, amelyekből bajos a javulásra következtetni, mert hogy kevesebb a benyújtás annak az a magyarázata, hogy már nincs hitelkereső az országban. Az emberek hozzászórtak a nincstelenséghez.

— Mi lesz ősszel? — kérdezték egy c'élkelő bankigazgatótól, aki így formulázta véleményét a közeljövő kilátásairól:

— Mi lesz ősszel? Azt hiszem, ugyanaz, ami tavaly ősszel volt, magas kamattal, drága pénz. A 4 százalékos pénzről ma ne is beszéljen senki Magyarországon. Olyan időket élünk, amikor kezd már indifferens lenni, hogy drága-e a pénz, csak legyen. Hát én azt hiszem, legalább a jelekből sejt-

től s az ütés nyomain talán kiserked a vér is. Letépett egy levelet az egyik bokorról... A szájába vette. Edes és émelgyős íze volt. Kiköpte és a zsebébe nyult, hogy letörölje az ajkáról a levél mézes ízét.

Persze, a keszkenőm — hisz azt elvesztettem. S ismét rosszul érezte magát, hogy a szép Voisin asszony mosolyára gondolt... Nagyon szerette volna, ha a levél íze maró és keserű lett volna. Ellenségesen és dühvel nézte a holdat, amely ezüstös teliségben ragyogott és még tökéletesebbé tette mindazt, ami különben is és mindenáron tökéletes volt. Gyűlölettel és elkésereadéssal nézte a síma utat, amelyen járt s amelyen halokan, szinte szabályos muzsikaszzerűen esörrent meg a kavics a lépte alatt. Haragosan dobantott a lábával — mélyen beleturva az ut simaságába...

Az ut kanyarodott s már az aranyos cifraveretű rácsos kapu is látszott, amelyen kékes finomsággal tört meg a holdfény.

Valamelyik közeli padon, egy bokor mögött valaki sirt... Halokan, elfojtottan és keservesen... sirt egy nő.

Ugy érezte, hogy jól esik neki ez a sírás — valami keserű örömtelenség e sok örömdélés között. Izgatva és ingerelte ebben a nagy csöndességben, amelyen alig elhalóan szűrődött át egy-egy ajtó nyitása, valami zene és valami kacagás a kastély kivilágitott ablakai mögött... Valaki sirt... Milyen jól lehet sírni... Milyen egyszerű dolog lehet fájdalmat érezni, valami sajgó, nagy fájdalmat.

tem, hogy őszre több lesz a pénz, de nem lesz olesőbb. Az állam már 4 és fél százaléknál tart, a záloglevéltintézetek 5 százaléknál s az Osztrák-Magyar Bank még legalább két hónapig fenn akarja tartani a 6 százalékot. A pénzügyi piacokon nagy kereslet lesz. Pénz kell a Balkán államainak, Magyarországnak, Ausztriának, Oroszországnak, a magyar városokról és a magántőke szükségleteiről nem is szólva. Szóval, lesz kínálat, de erős kereslettel szemben.

A haláltánc után.

—o—

(—en.) Hat nemzet járta a haláltáncot.

Ropogtak annak az épületnek eresztékei, a földre omoltak büszke falai, amelyet a kultúraberiség emelt föl. Ez az épület is csak kártyavár volt, mint annyi más, mit az embermóltóság ideáljának szenteltek forró lelki álmódzóknak. Messzi századok véres és fátyalfényes éjszakai borultak reánk. A lelkiünk finom és gyenge műszer, az agyunkat egyszerű problémák láza füti: hiába. Az élet kegyetlen tusáin elnyűtt idegeinken, viharos dübörgéssel, véres kerekkel száguldott át a fekete ördögsekér: A Háború.

Vér és vér. Meleg, párázó emberi élet; kultúra, minden, ami szent, ami drága, ami érték, hörgöve vonaglott a pusztulás sarában. Az öndögbatár letaposott mindent. Homlokok, akik mögött szent tudás fénye égett, véresen törtek be. Karok, akik építő szent munkára hívatják, kékülve, élettelenül hanyatlottak le. Emberi elmék, piros, gyújtó lángja ott aludt el a sáncárkokban. Gótosz, aljas, förtelmes állati indulatok iltak orgiákat.

Minden, ami szép, ami gyöngéd, ami enyhe emberi gesztus: megsemmisült. Elhantolt századok ördögi erkölcsi kikelttek a történelmi könyvek, dohos foliások mélyéből s újra éltek, mindenhatókká váltak s uralkodtak. A hőles és kontemplatív lelkek iszonyattal nézték az emberi értékek devalválódását, romlását, s mint nő, növekszik naggyá, féltelmetessé presztizsében s mindenben, a páncélos és véreskardu lovag: a Militair.

Közelebb húzódott a bokorhoz, illetlenül és kíváncsian, hogy killesse valakinak a titkolt gazdag fájdalmát, akinek van bátorsága, hogy a sok tökéletes szépség és tökéletes öröm között sírni merészeljen. A síró hang, egyre halkabb és egyre fájdalmasabb lett...

A bokor árnyéka elfedte a sírot, csak két finom paráncsi cipőre esett a holdfény...

Leon de Tolly ugy érezte, hogy valami fojtogatja torkát. De ez a titkos szorongás jól esett neki... Mintha felszabadult volna abból a lenyűgözött békvőlökből, amelyekben eddig kényelődött. Átkanyarodott a bokor tulsó oldalára... Hangosan lépett néhányvat, hogy figyelmessé tegye közeledésére a sírot.

A nő hintelen abballagva a zokogást, felállt a padról és sietve távozni akart, de épen beleütközött Tollyba. A férfi megröhbent és egy kicsit elszégyelte magát. Titokban azt hitte, hogy valamelyik szép lányt talál majd itt, akinek bánata van és sírja itt a kert titkos, rejtelmes bokrai között a holdfényben, míg a többiek — megcsócsán és mosolyogva mulatnak fent a kastélyban. Nagyon jól esett volna neki, ha valaki más valaki is rosszul érzé magát, de fent a sok tökéletesség között. Csalódott volt s egy kicsit megdöbbsent. Megismerte a zokogó lányt.

— Miért sírsz Delia?... — kíváncsian kérdezte. — A kis törpe, a herceg... a nagy szörököztatója nem felelt mindjárt... Eddig ideig szepegett, aztán végig nézett magán és így szólt:

Rémületes színjáték volt, a fajtestvérek harca. Mészáros Gyula, a melegsziví tudós, csak most végzett azzal, hogy az első Balkán háború emberietlenségeit, hiteles okmányok és fotográfiák formájában a világ elé dobja: ime nézzétek és piruljatok!

Jó Mészáros Gyula most újra kezdheti ezt a munkát. Mert ha az első háborúban gaz hordák: állatok módjára gázoltak, akkor a másodikban, vérszomjas fenevadak tépték, szakgatták egymás testéről az eleven húst. Mészárlás folyt odalenn, azokon a csatatereken, ahol föld még föl sem itta az első háborúban kiomlottak véréit. S ezt az iszonyatos theatre parée-t Európa, holmi blazirt grand seigneur gyanánt, proscineum páholyból nézte végig. Hiába jöttek a telegrammok, hogy bolgár falvak lángja festi pirosra az eget; szerb szüzek szégyene kiált bosszuért az égre; görög átkozza a zsákmánnyal tovarobogó rablót: Európa, ez a vén, gyámoltalan kéjenc tovább könykölt a páholyában. Néha-néha ha tulhangos volt a játék, beleszólt az előadásba, álmosan, vékony fisztulalaggon, amit elnyelt a haldoklók hörgő kórusa.

A francia kulturájú Bulgária, amely a legszimpatikusabb volt ebben a véres kavargásban, összetörve hever. A szerb, görög, montenegrinus, román és török karok csaptak le rá, szoritották össze a tonkát, a egyszerű, tömjénes, megszentelt szláv egyetértés, gyönyörűen omolt össze. Megvalljuk, ennek egy kicsit örülni is volt okunk. A szlávság gyöngyülése, a germán fajok s az ehhez tartozók erősbüdelését jelenti. E fölött pedig csak örvendezni lehet. A barbár és keleti erkölcsi népek fölött, a nyugati kultúra hegemoniáját segíti ez elő. Ha ugyan ezt a büszke és mélyjelentőségű szót: kultúra, hangoztatni lehet, most, mikor még Thrácia és Macedónia síkjain bő lakomát talál az emberi kadavernek hekatombáiból, a döggkeselyű.

Az emberiség jobbainak megcsufolása, örök gyásza volt az a véres dráma, aminek utolsó jelenete még most sem pergett le. S Európa ölhetett kezekkel szemlélte az egész förtelmes és halálos komédiát. A gall liberalizmus, az osztrák áhitat, az angol szabadelvőség, a német puritánság, az orosz vak-

— Hát nincs-e okom nékem a sírásra, hogy ilyen csunya és kicsiny vagyok... Én vagyok a legrutabb az egész kastélyban, még Anninál, a másik tőpénél is rutabb vagyok. Egyáltalában én vagyok az egyetlen, aki csunya ebben az egész szépséges szép kastélyban.

A keze görcsösen szorongatott valami rongyot. A számához emelte, hogy a könyeit letörölje vele. Leon de Tolly keszkenője volt... Megismerte. Valami különösen jóleső fájdalom fogta el. Még erősebb, még keserűbb és még jobbanesőbb, mint az előbbi, mikor a bokor mögött a lány sírását meghallotta.

— Nem is tudod Delia — mondotta szinte lázas indulatossággal — hogy milyen szép a te rutásod, hogy milyen szép és milyen jó...

Megfogta a kis törpelány vézna apró kezét és kicsit idegenkedve, kicsit furcsa kényelmetlenségben, de ugyanugy vont a magához, mint annyi tökéletes szép asszonyt, tegnap, tegnapelőtt és azelőtt...

Megcsócsolta... undor nélkül, szeretettel, talán egy kis idagenszerű vágyakozással is és miközben a Madame Voisin gúnyosan szép nevetésére gondolt, még egyszer azt mondta:

— Nem is tudod Delia, hogy milyen szép a te rutásod. Milyen szép és milyen jó nékem a te rutásod, a sok edes tökéletesség között.

Bálint Lajos.

buzgóság lelkiismeretét sikerült elaltatni. S mivel mi magyarok nem sokat osztunk, vagy szorzunk a világkoncertben, az elaltatott lelkiismeret, amely voltaképp nyitott szemekkel aludt, vajmi keveset törődött a mi érdekeinkkel. Az osztrák külpolitika rövidlátása egymás után, merev arccal nyelte le a kudarcokat.

A haláltáncot nem bokázzák már odalena s az ábrándokkal is törődök szegényebbek lettek egy hittel, ami délibáb módjára ejtette meg őket, hogy a nagy szeretet, az új és békés kor szelíd hajnala pirkad fejünk fölött. Mert reánk bizonyosodott, hogy az emberi etika, egy esőppet sem haladt Kain óta s a nemzetek sorsát még mindig a bajonett s nem a szellemi kiválóság dönti el.

Ujdonságok.

Tájékoztató.

— A kir. kormányzó magánfeleket fogad: szerdán d. e. 10—12 óra között.

— A tengerészeti hatóság épületében levő m. kir. biológiai állomás és aquárium díjtalanul megtekinthető naponta d. e. 10-től 1 óráig és d. u. 3-tól 6-ig.

— A népkert (Giardino publico) nyitva van este 10 óráig.

— A temető naponta d. u. 6 óráig látogatható.

— ACunard magyar-amerikai vonal kivándorló gőzösei a kikötőben való időzésük alkalmából megtekinthetők a megérkezési és indulási napok kivételével reggeltől estig. Jegyek az Adria palota portásánál 60 fillérért kaphatók.

— A tersattói Frangepán-vár naponta megtekinthető egy korona beléptidij ellenében. (Feljárt a susáki híddal szemben levő lépcsőn vagy kocsin a susáki Boulevard-on.)

— József főherceg diszkertje (a kormányzó palota mellett) megtekinthető a fenséges család távollétében hétköznapokon reggeltől estig. Vasárnap a kert zárva van. Beléptidij nincs.

— A Danubius-hajógyár telepe, a rizshántológvár, a papírgvár, kőolajfinomító-gvár, a torpedógyár és a susáki Litorale konzervgyár csak az illető gyárvezetőségek speciális engedelmével tekinthetők meg.

— Az „Adriatica“ cognacgyár gyártelepe megtekinthető reggel 9 órától 12-ig és d. u. 3 órától 6-ig.

— A kivándorlási ház megtekintésére (Via Industria) a kir. kormányzó ad ki belépőjegyeket.

NYUGTALANSÁG A DANUBIUSBAN.

Ma délelőtt a Danubius-gvár nemrég helyreállított békéjét komoly veszély fenyegette. A munkások ismét oly nyugtalanosságot tanúsítottak, hogy a sztrájk minden pillanatban kitörhetett volna, ha az igazgatóság az utolsó pillanatban meg nem gondolja magát és nem teljesíti a munkások kérelmét.

Az ok még a múlt sztrájkra nyulik vissza. Akkor — tudvalevőleg — a munkások proskribálták Zadaricchio előmunkást és annak három társát: Deluccát, Voltát és Brussot. A négy ember távoztával helyre állt a nyugalom, amely — szinte ugy lát-szott — teljesen végleges.

Miért, miért sem, az igazgatóság tegnap visszavette Deluccát, Voltát és Brussot. Alig lépett be a három előmunkás, a munkások nyugtalanodni kezdtek, majd adott jelre a Dreadnoughton dolgozó emberek be-szüntették a munkát.

Ma reggel a három ember ismét megjelent a gyártelepen, hogy munkába álljon.

Ezt látva, a többiek be sem mentek, hanem küldöttséget menesztettek az igazgatósághoz, hogy abban az esetben, ha a három előmunkás dolgozni fog, ők abba hagyják a munkát. Hosszas tárgyalás következett, melynek az lett az eredménye, hogy a három előmunkást kihelyezték a portorei telepre. Így a béke helyre állván, a munkások a déli órákban munkába álltak.

A rövidlejáratu sztrájk idejére 20 határrendőrt vezényeltek ki a Danubius elé, de dolguk nem akadt, mert a munkások esendesen viselkedtek.

Mazurka János főmérnök, akit a Tengerpart munkatársa megkérdezett, azt mondta, hogy az igazgatóság teljesítette a munkások követelését és a béke most már — remélhetőleg — végre helyre áll.

— Tudományos kutatás az Adrián. Tegnap indult el Fiuméből a buccarii tengerészeti akadémia Vila Velebita nevű iskolahajója, amelyen dr. Gavazzi, dr. Senoa, dr. Csár, dr. Hadzi és dr. Vouk zágrábi egyetemi tanárok és asszisztensek pár hétig az Adria flóráját fogják tanulmányozni. Az országos kormány az expedíció céljaira tízezer koronát adott. Érdekes, hogy míg a fiumei magyar királyi tengerészeti akadémiának nincs iskolahajója, addig a kis Herivatország kormány a saját iskolája számára már több mint egy évtizede beszerezte a vitorlára és gőzre egyaránt felszerelt Vila Velebita jachtot, amelynek oly fontos szerepe van a horvát tengerészek kiképzésében.

— Hova lett Róth László. Az Abbáziából eltűnt Róth Lászlóról a P. T. a következőket írja:

Tegnap érkezett vissza Budapestre Kubinyi Barnabás detektív Tabról, Róth állandó lakhelyéről, ahova Lévy Antal rendőrtanácsos küldte nyomozni. Kubinyi sem tudta megtalálni a rejtély nyitját. Tabon szolid, rendezett viszonyok között élő embernek ismerték az eltűntet és nem tudják okát adni a hirtelen és rejtélyes távozásnak. Ugyancsak ma érkezett meg a főkapitányságra a voloscai rendőrség átirata, amelyhez csatolva volt az ott felvett jegyzőkönyvek másolata is. Ezekből kitűnik, hogy Róth amikor utoljára távozott a penzicből, magához vette a felöltőjét és kivett a felesége erszényéből hétszáz koronát. Az is kitűnik a jegyzőkönyvből (Róthné vallomása alapján), hogy Róth, az ifju férj, voltaképpen még csak — völegény volt. Ezek az adatok ugyan nem világítják meg az ügyet, a rendőrségnek mégis kiformalódott már a véleménye az ügyben. Nem tartják valószínűnek, hogy Róth László bünténynek esett volna áldozatul. Ugy vélik, hogy valamely, még eddig ismeretlen ok készítette arra, hogy elhagyja ifj uhitvesét, erre vall a magához vett pénzösszeg is, ami arra való tekintettel, hogy állítólag csak a gyógyszer-tárba indult, elég jelentékeny. A nyomozás nagy erélyvel folyik tovább.

— Uszóverseny Fiumében. A Müegyetemi Athletikai és Football Club szeptember 8-án d. u. 4 órakor Wickenburg István gróf v. b. t. t. kormányzó fővédnöksége mellett XVI nemzetközi bajnoki uszóviadalát rendezte a fiumei haditengerészeti akadémia uszodájában. A feltételek a következők: 1. Magyarország 100 yardos sós vízi bajnoksága 1913. évre. Győztesnek a bajnoki cím és aranyérem bajnoki szalagon, 2. ezüst, 3. bronzérem. 2. Főverseny 440 yard. Tiszteletdíj. 3. Meluszás főverseny 100 m. Tiszteletdíj. 4. Hátuszás főverseny 100 m. Tiszte-

letdíj. 5. Müngrás, 8 szabadon választott gyakorlat a III—X. nehézségi fokozatból. Standard 30 pont. 6. Fiumeiek versenye 50 m. 7. Hölgyverseny 100 m. 8. Buváruszás 50 m. 9. Stafétaverseny 3×50 m. (Tetszésszerinti uszással.) Fiume szabad királyi város vándordijáért. Nyerendő kétszer sorrendben vagy háromszor egyáltalán. 10. Stafétaverseny 4×50 m. (Mell-, hát-, oldal- és magyar uszással.) 11. Előnyverseny 50 m. 12. Előnyverseny 200 m. 13. Meluszás előnyverseny 100 m. 14. Hátuszás előnyverseny 200 m. 15. Juniorverseny 50 m. 16. Oldaluszás 100 m. 17. Gyorsuszás 50 m. 18. Fiumeiek versenye 400 m. 19. Junior stafétaverseny 4×50 m. (Mell-, hát-, oldal- és magyar uszással.) 20. Vízipóló.

Általános feltételek. A versenyre, melyen a Magyar Uszó Szövetség szabályai mérvadók, nevezhet minden bel- és külföldi gentleman uszó, előbbi csak akkor, ha a MUSZ-nél igazolva van. A nevezések 1913. augusztus hó 31-ig (vasárnap) este 8 óráig, a Müegyetemi Athletikai és Football Club uszószakosztálya, a nevezési díjak pedig ugyanazon időpontig Zielinski Tibor főpenztáros címére, (mindkettő I., Központi Müegyetem) küldendők. Elkészett vagy nevezési díj nélkül érkező nevezések feltétlenül visszautasítottak. Nevezési díj. A 2., 3. és 4. számokban 5.—, az 1., 5., 10., 19. és 20. számokban 10.—, a 9. számban 8.— kor., a többi számokban 3.— kor. Díjazás. Ahol külön más megemlítve nincs, I. ezüst, II—III. díj bronzplakett. Esetleg később alapítandó tiszteletdíjak kitűzését a rendező egyesület fen tartja magának.

— Egy koleragyanus megbetegedés. A fiumei révhivatalnak tegnap azt táviratozták Zárából, hogy a Fiume felé utban levő Nehaj Ungaro-Croata gőzösről Obrovazzóban egy koleragyanus körülmények között megbetegedett matrózt vittek partra. A hajó ellen itt Fiumében megtették a szükséges óvintézkedéseket, néhány órával utóbb azonban azt jelentették, hogy a matróz nem kolerás. Erre a hajónak megadták a kikötési engedélyt.

— Az Apolló megnyitása. Tegnap este zsufolt nézőtér előtt kezdődött az Apolló-színház új évadja. A közönség sokat és szívesen tapsolt a szereplőknek, különösen Rudolfinak, Fiume kedvenc kómikusának, a kit mindenki szívesen lát viszont, aztán Ralph Stonenak, a pompás zsonglör-táncművésznek, Byzan Micinek, akinek szép alakja és kellemes hangja nagyszerűen érvényesült és Bocskai Bella magyar népdal-énekesnőnek, aki a Fráter nótákkal érdemelte ki a tapsokat. De jók a többiek is, Papión Dina, a Lucca nővérek, Sylvani és Elvinó a kigyóember. Az előadás berejezéseül mozgófénykép volt.

— Akinek még nem való a kard. A Deák Fásorban tegnap este nagy riadalom volt egy karddal hadonászó fiatal pénzügyőr miatt. A berugott fiatalember a sétáló leányokat fenyegette a kardjával s kárt is tehetett volna valakiben, ha idejekorán rendőr nem érkezik, aki lefegyverezte a pénzügyőrt és bekísérte a rendőrségre. Ott kialudta mámorát.

— Visszatért orvosok. Dr. Otto K. orvos visszaérkezett a londoni orvoskongresszusról s ma megkezdte a működését.

— Dr. Jakovic M. orvos visszatért Fiuméba s ismét megkezdte rendeléseit.

— Corso mozi. Ma esti új műsor: A sárga ember, kémdráma. — A kalaptürendelet, bohózat.

— Egy veszedelmes asszony. Tegnap hajnalban — mint már megirtuk — Miskulin Antal 21 éves munkás, karján egy 14 éves leánykával megjelent a mentőállomáson, ahol mindkettejük sérüléseinek bekötözését kérte. Miskulinnak a mellén, a leánykájának pedig a jobb kezén volt szuróeszköztől eredő sérülés. A férfi nem akarta megmondani, hogy ki sebesítette meg őket. A rendőrség tegnap utánajárt a dolognak s a következőket állapította meg: Miskulin közös háztartásban él Baccich Mária özvegyasszonnyal, aki anyja a fentemlített leánykának. Az özvegyasszony nagyon féltékeny Miskulinra s tegnap éjjel, amikor a fiatalember mulatozásából hazatért, nagy lármával fogadta, majd egy kötöttével mellbeszurta. A leányka, aki a lármára felébredt, anyja cselekedetének láttára rémülten ugrott le ágyáról, hogy elvegye tőle a kötött. Eppen abban a pillanatban akarta az asszony másodszor megszurni a fiatalembert, s a kötöttü hegye a leányka kezét találta. A sérülések szerencsére könnyű természetűek.

— A costrenai legények. Nem kisebb vitézek, mint híres orehovicai és pasaci társaik. Heten voltak s tegnap éjjel beléptek egy costrena santa luciai koresmába. Bort kértek, de nem kaptak; a koresmáros az üzletzárási szabályzatra hivatkozva nem akart nekik adni. Dühösen mennek ki a koresmából, amelytől néhány lépésnyire a koresmáros omnibusza állott. A legények, hogy biztosan állhassanak a koresmároson, köveket szedtek fel, amelyeket megdobáltak az omnibuszt. A koresmáros fia kifutott az utcára, hogy megfenyegesse a megvadult legényeket, de alig szólt néhány szót egy kő a jobb szemét találta. A legények erre futásnak eredtek. A megsebesült fiatalemberhez elhívták Kresnik dr. orvost, aki megállapította, hogy a szeme kifolyt. A csendőrség keresi a ködobáló legényeket.

— **Ügyes tolvaj.** Velebit Luka orehovicai péksegéd tegnap munkába állva, a műhely egyik sarkába akasztotta kabátját, a melyben aranyórája és láncja volt. Kevéssel utóbb lement a pincébe, hogy felhozzon valamit s amikor néhány másodperc múlva visszajött, az aranyóráját és láncát nem találta. A tolvaj nagyon ügyes lehetett, hogy néhány szempillantás alatt el tudta vinni az órát.

x **Rajzeszközök papír és írószereket** legolesőbban **Kulesár Mária**, a Piazza Cambierin a Polgári fiúiskolával szemben levő papír és íróüzletében vásárolhat be.

x **Magyar ház a Lidón.** A 20 szobás Guttman-penzió Lido Via Lazzaro Mocenigo 10. Velence s a Lidó egyetlen magyar háza. Penzió 12—13 lira. Magyar konyha s személyzet.

Hungária szálló

Lido - Venezia.

Elsőrendű új szálló. Lift, fürdőszobák stb. Magyar és francia konyha. Kitűnő italok. : **PENZIÓ 10 LIRATÓL FELJEBB.**

Elárusítóleány

ki a magyar és olasz nyelvet bírja, azzal **felvétetik:** Hromatka A. könyvkereskedésében, Fiume, Corso.

TÖZSDE.

	Szept. 1 zárlat	Mai ár 1/2 óra
Budapesti Értéktőzsde.		
Magyar hitelrészvény	834.50	835. —
Osztrák hitelrészvény	534. —	635. —
4%-os koronajáradék	81.40	81.70
Osztr.-magy. államvasut.	713. —	712.90
Jelzálogbank	436.50	437. —
Leszámitolóbank	522. —	522. —
Hazai Bank	289.50	290. —
Magyar Bank és Keresk. K. T.	565.75	570. —
Rimamurányi	714.50	714. —
Salgótarjáni	772. —	775. —
Közuti Vasut.	646.50	648. —
Városi Villamos	369.50	371. —
Adria	590. —	—
Déli Vasut.	134.50	—
Magyar Cukoripar	2727. —	—
Rizsgyár	3750. —	—
Budapesti Gabonatőzsde. (50 kilogrammonként.)		
Búza áprilisra	11.79	11.28
Búza októberre	11.28	11.78
Rozs októberre	8.39	8.43
Tengeri májusra	7.36	—
Tengeri augusztusra	—	8.20
Te geri szeptemberre	8.24	7.39
Zab októberre	8. —	9.93
Bécsi Értéktőzsde.		
Osztrák hitelrészvény	633.50	634.75
Magyar hitelrészvény	832. —	833.25
Osztrák magy. államvasut.	712.50	711.25
Déli Vasut.	—	133. —
Alpesi	94. —	937. —
Skoda	825.50	824.50
Osztr. koronajár.	82.50	—

Fiumei és trieszti értékek:

	Legutóbbi közzesések állagár.
Fiumei 4%-os kölcsönkötv.	92. —
Banca Fiumana	550. —
Fiumei Kereskedelmi Bank	295. —
Fiumei Népbank	112. —
Litorale Bank és Takarékpénztár	240. —
I. Horvát Takarékpénztár	6100. —
„Indeficiente” tengerhajóz.	500. —
Magyar-Horvát Gőzhajóz.	1400. —
Magyar-Horvát Szabadhajózás	1050. —
Orient tengerhajózási tars.	1300. —
Ait. Forgalmi r. t. régi	1900. —
„	1760. —
Magyar Olajgyár	202. —
Austro-Americana	301. —
Navigazione Libera Triest	633. —
Osztrák Lloyd	604. —
Stabilimento Tecnico	9750. —
Ampelca Szeszpároló Rt.	425. —
I. Trieszti Rizsgyár	736. —
„Kerka” dalmát vízművek r. t.	437. —
Spalato Portland Cement	362. —
Assicurazioni Generali	835. —
Riunione Adriatica	3680. —

RITKA ALKALOM!

Egy 18|22 lőerős, négyhengeres használt

AUTOMOBIL

a világhírű „Mercedes” gyárból (a legjobb autógyártmány) ötüléses karrosszériával, kitűnő állapotban

4600.-- kor.ért eladó.

Cim a kiadóhivatalban.

Endrei-féle fiú-nevelő intézet Zentán.

Saját polgári iskola. Gimnásiumi és elemi tanulók is felvétetnek. Nyelvek, zene, festés. Leggondosabb nevelés. Alapos tanítás. Kitűnő ellátás. Ellátási díj egész évre 600 Kor., felsőbb osztálybelieknek 700 Korona

Távirat — Telefon.

—«0»—

Vilmos császár Bécsben.

BECS, szept. 2. Vilmos német császár szeptember hóban, királyunk látogatására Bécsbe érkezik.

—«0»—

Királyi elismerés.

BUDAPEST, szept. 2. Ő felsége a budapesti angol és olasz konzuloknak, a balkáni háború alkalmával tanúsított magatartás miatt legfelsőbb elismerését nyilvánította.

—«0»—

Haus admirális.

TRIESZT, szept. 2. Haus admirális tengerészeti parancsnok Monfalconeban inspiciálta az ott épülő Saida könnyű cirkálóhajót, onnét Miramaréba utazott az ott időző Mária Jozefa főhercegnő látogatására

—«0»—

Mirko herceg utazása.

TRIESZT, szept. 2. Mirko montenegrói herceg tegnap innen automobilon Portoséba utazott, ahonnan a Graf Wurmband hajón Velencébe ment.

A walesi herceg vendégségben.

BERLIN, szept. 2. A császári pár viszatért a boroszloói ünnepekről és tegnap a walesi herceg látogatását fogadta. A herceg hosszabb ideig lesz Vilmos császár vendége, a potsdami palotában szállott meg és tegnap este a császárral együtt elment az operaelőadására.

A dublini sztrájk.

DUBLIN, szept. 2. A sztrájkolók felszakították a vasuti sineket, a rendőrség ezt megakadályozandó fegyveresen lépett közbe. 35 sztrájkolót súlyosan megsebesítették.

Aviatikus-bravur.

PÁRIS, szept. 2. Pegaud aviatikus ma Blériot géppel felszállt, 400 méter magasságban gépét felfelé fordította úgy, hogy a kerekek állnak érfelé. Aztán minden baj nélkül leereszkedett.

—«0»—

Felfüggesztett tanfelügyelő.

SZENTES, szept. 2. A közoktatásügyi miniszter felfüggesztette Gulyás Ferenc tanfelügyelőt, akit anyagi bajai miatt képtelennek tart hivatala betöltésére.

Villámcsapás a templomba.

BÉCS, szept. 2. A villám becsapott a minoriták templomtornyába, mely kigyullt, de eloltották. A kár huszezer korona.

Irgalmas királyi tanácsos.

BUDAPEST, szept. 2. A király Thuróczy Kornélnek, az Irgalmasok magyarországi tartományi főnökének, díjmentesen a királyi tanácsosi címet adományozta.

Vallási örjögés.

TOULON, szept. 2. A könnvék bigott katolikus parasztságán vallási örjögésbe menő izgatottság vett erőt, mely közökori jelenetekre emlékeztet. Mindennap látnak szenteket. Egy nyugalmazott öreg gimnáziumi tanár azt állítja, hogy neki Jean d'Arc az orléansi szűz jelent meg és megjósolta Franciaország elbukását, ha vissza nem tér katolikus királyához. Az orvosok szerint igen veszedelmes epidémiáról van szó.

Sikkasztó bankhivatalnok.

NAGYVÁRAD, szept. 2. Zoltán Imre bankhivatalnok, a Takarékpénztár zálogosztályának intézője 200,000 korona sikkasztása után Amerikába szökött.

Ferdinánd az árvizkárosultaknak.

SZOFIA, szept. 2. Ferdinánd király melegen érdeklődik a magyarországi árvizkárosultak iránt és elhatározta, hogy részükre nagyobb összeget folyósít.

—«0»—

Öngyilkosságok.

KARANSEBES, szept. 2. Ma hajnalban agyonlőtte magát benedekfalvi Luby József a 43. gyalogezred hadnagya. Tettének oka ismeretlen.

BÉCS, szept. 2. Weisz Hugó dr. ügyvéd a jedlerseei folyamfürdő közelében agyonlőtte magát.

MÜNCHEN, szept. 2. Reissig Viktor dr. osztrák pénzügyi titkár az Isárba ugrott és már csak holttestét fogták ki. Százhuszezer koronát sikkasztott és kétszáz ezer koronát játszott el a tőzsdén.

—«0»—

Putnik vezérkeri tábornok.

BELGRÁD, szept. 2. A főhadiszállást felosztván, a király Putnik vajdát a vezérkar főnökévé nevezte ki.

Egymás között.

ATHÉN, szept. 2. Konstantin görög király Péter szerb királynak a Megváltórend nagykeresztjét, Péter király Konstantin királynak pedig a Karagyorgyevicsrend arany vitézségi nagykeresztjét adományozta.

Kitüntetés.

BELGRÁD, szept. 2. Péter király Majorescu román miniszterelnöknek a fehér sas rend nagykeresztjét adományozta.

—«0»—

Venizelosz lemond.

MILANO, szept. 2. Ide az a hír érkezett, hogy Venizelosz görög miniszterelnök legközelebb lemond.

Igyék naponta 1—2 palaczk

Szent István Dupla-malátasört

A söriparban korszakot alkotó a „Kőbányai Polgári Sörfőzde” ezen világhírű söre, amelyet ma már minden országban utánoznak. Nemcsak a legélvezetesebb üdítő ital, de csodálatos gyógyhatása is van idegesség-, étvágy hiány-, vérszegénység-, álmatlanság-, tüdő- és gyomorbetegségeknél: igen ajánlható lábadozó betegeknek és szoptató nőknek is.

Ajánlja: Noerden tanár Bécsben; Korányi tanár Budapesten; Glax tanár Abbáziában és számos más szaktekintély.

Kapható:

Frisztöltésű palaczkokban minden fűszer és csemege kereskedésben. Frissen csapról kimérve minden előkelő étteremben.

CIRKVENICA.**Therapia pavillon.**

Elsőrendű kávéház. Kitűnő italok, lagylalt, hideg felvágott stb. Olcsó árak. Naponta Horváth Gábor hírnemes, kisbögös cigányzenekara hangversenyez.

Hutter Ferencz

a fiumei De la Ville volt főpincére.

Pasics nyilatkozata.

BELGRÁD, szept. 2. Pasics beszélgetésén a bécsi szerb nemzeti bank igazgatójával, azt mondotta, hogy Szerbia nem keresi a monarchia barátságát, mert Szerbia balkán állam és a többi balkán államokkal együtt akar a délszlávok uralmának megerősítésén működni.

Megszüntetett követség.

SZOFIA, szept. 2. A bolgár kormány megszünteti a cettinjei követséget, illetőleg át fogja helyezni az albán fővárosba.

A görög király Németországban.

ATHÉN, szept. 2. A királyi pár Németországba utazott. A király sietette az elutazást, hogy jelen lehessen a németországi nagy hadgyakorlatokon.

Bolgár-török harcok.

KONSTANTINAPOLY, szept. 2. A drinápolyi helyőrség szaporítására Aleppóból egy lovasezred indult utnak.

Török forrásból származó hírek szerint bolgár és török bandák között naponként folynak harcok. A tegnapi utközvetben a bolgárok részéről 160-an estek el vagy sebesültek meg. A törökök veszteségei jelentéktelenek.

KONSTANTINAPOLY, szept. Magánjelentések szerint tegnap Gümüldsinában a fegyveres lakosság és a bolgárok között heves összeütközés volt. A bolgárok északi irányban visszavonultak. A város lakossága uralja most a várost.

Ministerválság Szerbiában.

BELGRÁD, szept. 2. Vasárnap késő estig tartott minisztertanácsot Sztójánovics közgazdasági miniszter és Policszevics igazságügyminiszter beadták lemondásukat. Sztójánovics azért mondott le, mert a pénzügyminiszter megtagadott tőle egy 300.000 koronás hitelt, amely a meghódított területekre lett volna felhasználható. Policszevics egészségi okból lépett vissza. Közgazdasági miniszternek Jankovics Velizar dr. képviselőt, igazságügyminiszternek Gjurisics Marko volt minisztert nevezték ki.

A bolgár-török tárgyalások.

KONSTANTINAPOLY, szept. 2. E hét végére várják a bolgár-török tárgyalások megkezdését. Bulgária szövetséget akar kötni Törökországgal, a portán azonban most olyan nézet uralkodik, hogy ilyen szövetség felesleges.

PÉTERVÁR, szept. 2. A török-bolgár tárgyalások lefolytatására a porta Nizami pasát küldötte ki.

De La Ville

SZALLODA ÉS KÁVÉHÁZ

FIUME, DEÁK-KORZÓ.

50 szoba

— A magyarság találkozó helye. —

Kitűnő kávéházi italok és ételek. Bel- és külföldi lapok.

Estéknként **BARCZA JENŐ** hírneves cigányzenekara hangversenyez.

Tulajdonos: BUDAI KÁROLY.

Velence

San Marco szálloda

(Campo S. Luca).

Modern berendezés. — Fürdők. — A génuai kiállításán dícsérő okmányokkal kitüntetve. SZOBÁK 2 és fél LIRÁTÓL FELJEBB.

Péter király fürdőbe megy.

BELGRÁD, szept. 2. Péter király ma délután Biborska fürdőbe megy. Sándor trónörökös néhány nap múlva elutazik a francia Rivierára.

Elsőrangú biztosítótársaság az osztrák-magyar monarchában

akvizitört

keres aki a különböző biztosítási ágakban, különösen pedig az életbiztosítási ághoz jár-tas. Fix fizetés és jutalékok.

Előnyben részesülnek azok akik ezen foglalkozásban való jártasságukat s az eddig teljesített ilyenmü működésük eredményét kimutatni tudják.

Ajánlatok O. P. jellegével a kiadóba kéretnek.

Tripcovich D. és Tsa. hajózási vállalat Naponkénti nyári gyorsvonat

Triesztből Velencébe és vissza

a Venezia és Wurmbrandt gyorsgőzösökkel. Az ut tartama csak 3 óra.

Indulás Triesztből naponta 8 órakor d. e. Indulás Velencéből naponia 2 órakor d. u. vasárnap 8 órakor d. u.

Mindenkinek kedves

Ajándék

FIUME kikötőből

1 zsák kávé

(en miniature) finom pörkölt kávéval töltve

Kapható - 3 minőségben -

G. STOCHEL csemagezletében

Ekszer - arany - és chinaezüst - áruk

Steiner Ferencz

Fiume, CORSO 35.

Telefon szám 206.

dús választéban szigorú szolid kiszolgálás mellett kaphatók

Lido - Venezia

SPLENDID-HOTEL

(Villa Principessa Giovanna.)

Elsőrangú szálló 100 szobával. — Kitűnő konyha. — Penzió 11—15 lira. —

—«0»—

Hotel Pilsen Meublé

110 szobával 3 lirától személyenként. Lift, fürdők.

Motorcsónak

Caprani G. tulajd.

Marino szálló Lido-Venezia

(az Excelsior mellett).

Nagy étteremmel. — Modern kényelemmel. — Mérsékelt árak. — A penzióba fürdőka-bin használata is bele vehető.

Vianelli A. tulajd.

VENEZIA

HOTEL PENSION VENIER

San Marco Ponte Goldoni. Szobák 2 1/2 lirától, teljes ellátás napi 8 lirától feljebb. Német kiszolgálás.

IDEGENFORGALOM

(Mouvement d'étrangers)

— **Lussin idegenforgalma.** Lussinpiccoloba és Lussingrandeba ez év elejétől aug. 19-ig 7335 személy érkezett, 19-től aug. 24-ig érkezett 472, úgy hogy utóbbi napig az érkezettek száma 7807.

— **Abbaziában lefoglalt játékgépek.** — Ismeretes, hogy ezelőtt mintegy 3 hónappal az abbáziai kisebb vendéglőket és kávéházakat elárasztották a játékgépekkel, melyek egy huszfilléres pénzdarabot lehetett bedobni és ha a pénzdarab a kijelölt rekeszbe esett, akkor a bedobó nyert, ellenkező esetben veszített és a pénzdarab bennmaradt. A játékgépek bérbe voltak adva a vendéglősöknek és bevallottan azt célozták, hogy a szegény nép is szórakozhasson és játszhasson, mint a nagyurak a kaszinóban. A cél azonban itt is csak az volt, mint ott, hogy a bankadó, az emberek játékszenvedélyét a maga előnyére kihasználhassa. Ez a játékgép annival volt még ördögibb, hogy a szegény néposztály garasait szedte el, és míg a kaszinóban vesztő világfi esendően azon ki a játéktérrel, addig a nem jól nevelt munkásember hangosan káromkodik és az is megtörtént, hogy dühében szétverte a gépet. — Az első skandalumok megtörténte után, Luger Péter abbáziai rendőrfőkapitány elhatározta, hogy véget vet a játékgépek uralmának. A játékgépeket, számszerint harmincat konfiskáltatta, a vendéglősök és a játékgépek bérbeadója ellen pedig nem engedélyezett házárdjátékok elősegítése miatt megindította a vizsgálatot. A vendéglősök egy kis összegű pénzbüntetéssel és azon ígérettel hogy ezentul ilyen gépeket helyiségeikbe meg nem tűrnek, ezuttal még kimenekültek a csávából. A gépek bérbeadója, egy Locatelli János nevű genovai születésű 40 éves olasz állampolgár pedig, mintán más foglalkozást nem birt kimutatni, az olasz határrav aló toloncolásra ítéltetett és tegnap Cormonsig szállított. A lefoglalt 30 gépet megsemmisítették.

Nagel és Wortmann

Abbazia, Stefania szálló épülete.

Váltóüzlet, hitellevél-fizetőhely, utazási iroda. Jegyeladás minden vasút és hajóra, kirándulásokra és hálókocsikra.

Podgyászokat a lakásokból elhozatunk és elvállaljuk annak szállítását egész a rendeltetési helyig! Megbízható, szolid, olcsó kiszolgálás!

DR. MAHLER

SANATORIUMA, ABBAZIA

üdülők részére

Ideális nyári tartózkodás. Teljes penzió 10 koronától kezdve. Nagy árnyas park.

Szénsavas és tengeri fürdők, hidegvizgyógyintézet, hízlaló és étrendi kurák. Egész éven át nyitva.

ABBAZIA

tegnap érkezett fürdővendégei:

(Hótes arrivés hier:)

Sommer Irma W. Neustadt	Teuta
Prager Karolin Budapest	Westphal
Fleischmann Miksa Högyész	Breiner
Eckstein Julius Pilsen	Janette
Krstic Darinka dr. Belgrád	Janette
Wlodek Albine Dabrowica	Speranza
Hrischka Olga Brünn	Speranza
Székely János H.-Vásárhely	Tivoli
Manton Ignác Nagyvárad	Securanst.
Garfinkel N. Wien	Kolb
Lerch Mátyás Brno	Splendit
Király Kálmán Budapest	Splendit
Lányi oKrmél Budapest	Hammer
Dezső Salamon Budapest	Hammer
Friedland Sarah Pétervár	Hammer
Rubel Edmund Wien	Hammer
Hammer Jakab Wien	Hammer
Berényi Ignác Budapest	Herkules
Orosz István Budapest	Herkules
Mascariich Georg Wien	Herkules
Fabritius Kristinia Budapest	Selene
Johada Adolf Budapest	Abbazia
Singer Teréz Wien	Schanzer
Dely Osmane Budapest	Schanzer
Hoffmann Irén Budapest	Schanzer
Faragó Aladár Budapest	Quisisana
Fischer S. Budapest	Quisisana
Jámbor Hermann Budapest	Quitta
Schnürbacher Lipót Budapest	Quitta
Kerekes Margit Budapest	Quitta
Hajdu Adolf Budapest	Quitta
Dávid Samu Budapest	Savoy
Kissling Sutta Baden	Georg
Koblischke Emilie Wien	Mauritia
Pajalic Erminia Volosca	Mauritia
Münz eJnó Nagykanizsa	Bristol
Pollák Sámuel Szeged	Bristol
Wührer N. München	Bristol
Raic Aurél Budapest	Bristol
Olgyaj András Budapest	Bristol
Szabó Ernő dr. Budapest	Bristol
Soukup József Prága	Ljuburnia
Kummer Franz Békéscsaba	Irene
Ephraimsohn Katharina Moskva	Irene
Jary Rudolf dr. Wien	Teuta
Stefanowski Félix Wien	Mascagni
Oláh Ernő dr. Budapest	Vidakovits
Hanel Richárd Olmütz	Vidakovits
Relzes Heinrich Lemberg	Istria
Singer Siegfried Wien	Istria
Goldmann Emy Wien	Istria
Schik Ottó Wien	Istria
Bresnitz Henrik Zágráb	Istria
Neczky Jelena Ujvidék	Drazica
Grabski József Lemberg	Marchlewska
Waszezynski Viktor Sartow	Marchlewska
Hassmanova Slecna Lea Jaromer	Cesky
Indrova Jos Lublau	Cesky
Kalmonova A. Lublau	Cesky
Waydowicz Franciska Wojnic	Augusta
Letschner Janina Wojnic	Augusta
Sebek J. M. Bruder	Cesky
Kubinek Prokop Montnice	Cesky
Mova Félix dr. Stuttgart	Quarnero
Bugarin Emil Arad	Augusta
Fülöp Berta Ungvár	Grosz
Surányi Armin Budapest	Gutenberg
Petewisch Julia Budapest	Volosca 23.
Schmerz Adolf Budapest	Jolanda
Márton József Budapest	Jolanda
Harosich Károly Budapest	Vésey
Hedl Emil Budapest	Vésey
Hansen Paul Bukarest	Vésey
Roskoványi Dezső Budapest	Vésey
Popovich Ansa Beeskerek	Pilepic
Robitsek István Nagykalkinda	Lackner
Marcinkowski Zsigmond Varsó	Lackner
Müller D. Pozsony	Lackner
Marcinkowski T. Wien	Lackner
Friedmann Mór Ujvidék	Lackner
Bobarevic Gyorgye Varsó	Lackner

Tanasic Nedat Breka	Lackner
Jokovots Mila Belgrád	Schalk
Rappaport Klára Tarnopol	Schalk
Tillier Marie dr. Wien	Schalk
Bittner L. Wien	Posthorn
Asfalg E. Budapest	Posthorn
Duffek Alexander Staatz	Posthorn
Kinbach M. Dresda	Posthorn
Schermider Franz Wien	Plöbst
Micie Izsó Tuzla	Plöbst
Fontaine Felsenbrun Wien	Mauritia
Sartorius Vadine Wien	Mauritia
Pruscha Josefa Wien	Mauritia
Podapic Milán Wien	Drazica
Kálmán Armin Tapolca	Juliana
Deutschmann Emil Lorz	Juliana
Kotalok József Arad	Riviera
Káldor Jenő Székesfehérvár	Márkus
Ujlaky Pétemé Budapest	Mimi
Nádor Mórnyé Gyula	Mimi
Winter Arnold Wien	Wienerheim
Friedrich Edmund Krakó	Wienerheim
Felddegen Marcell dr. Lemberg	Wienerheim
Tischler Wilhelm Krakó	Wienerheim
Dattner Hugó Lemberg	Wienerheim
Horn Franz Prága	Wienerheim
Susehnik József Laibach	Wienerheim
Grünfeld Sándor Wien	Wienerheim
Lipowicz Max dr. Wien	Wienerheim
Kraulich Martha Wien	Wienerheim
Schaum Adolf München	Wienerheim
Kratter H. Brünn	Janette
Brass Ida Brünn	Janette
Boyngn Karl Laibach	Grand H.
Gutrolboy Bertha Pilsen	Grand H.
Bauer Ludwig Wien	Grand H.
Eckstein István Pilsen	Grand H.
Herczer Laura Lemberg	Grand H.

AUSTRO-CROATA.

Tengerhajózási Részv.-Társ. Ponte (Veglia) kirándulásai

Slavia, Frankopan s Kvarner gözhajókkal:

Szerdán, szept. 3: Sansego-szigetére. Ind. Fiuméből reggel 7.30, Abbaziából 8.20, Lovranából 8.40-kor; visszaérk. 8 órakor este.

Csütörtök szept. 4-én: Sétahajózás a Canale Faresinán át a Canale Arsá-ba. Indulás Abbaziából délután 2, Lovranából 2.20 órakor; visszaérk. Lovranába este 7.50, Abbaziába 8.15 órakor.

Péntek, szept. 5-én Arbe-be. Ind. Fiuméből d. e. 10.15, Abbaziából 11, Lovranából 11.20 órakor; visszaérk. Lovranába este 7.50, Abbaziába 8.15, Fiuméba 9 órakor.

Szombat, szept. 6-án: Lussingrande és Lussinpiccoloba. Ind. Fiuméből reggel 7.35, Abbaziából 8.20, Lovranából 8.40-kor; visszaérk. Lovranába este 8.10, Abbaziába 8.35, Fiuméba 9.20 órakor.

Vasárnap, szept. 7-én: Arbé-ba. Ind. Fiuméből reggel 7.35, Abbaziából 8.20, Lovranából 8.40; visszaérk. Lovranába este 6.10, Abbaziába 6.35, Fiuméba 7.20 órakor.

Bővebb felvilágosítások és jegyek kaphatók:

Fiumében: az Austro-Croata ügynökségénél, Riva Cristoforo Colombo 4. sz. (Telefon 12-64.)

Abbaziában: a molón levő Austro-Croata pavillonban. (Telefon 272.)

Lovranában: a Mandria könyvkereskedésben a kikötőnél (Telefon 49.)

— **Étterem a hajón.** —

KÖZGAZDASÁG.

—o—

+ Philippopol kereskedelmi viszonyai.

Philippopolból írják július haváról: A külfölddel való minden forgalom megszűnése, aztán a nép örökös aggodalma, melyet a háborús állapot okozott, teljes üzletelenséget eredményezett ebben a hónapban. Nemesak az import- és exportüzlet, hanem maga a detailkereskedelem is teljesen pangott. Az itteni piac Burgas tengeri kikötőtől és Somovit dunai kikötőtől teljesen izolálva volt; minden forgalmi lehetőség ki volt zárva. A külső üzletfelekkel való levelezést be kellett szüntetni, mert a külföldre szóló táviratokat és ajánlott leveleket nem vették fel. De a belföldre rendelt táviratok felvételét is megtagadták. Az áruk postacsomagokban való hozatala, amely módja a bevitelnek az utóbbi időkben, más lehetőség hiányában annyira meghonosodott, szintén megszűnt. Így hát sem új üzletet nem lehetett kötni, sem korábban kapott rendeléseket végrehajtani. A fogyasztók számának megnövekedése mellett az élelmiszerszakma cikkei a hónap vége felé erősen megfogytak, s már-már hiány kezdett beállni, amikor röviddel azelőtt a hatóságok megengedték, hogy a Burgasban raktározó gyarmatárúk elszállíthatók. A bankok működése a minimumra redukálódott, a csekkforgalmat teljesen ki kellett kapcsolni. A pangás, sőt azt lehet mondani a forgalom teljes elhalása, a kereskedelem minden terén egyforma volt, s azért egész fősúlyosnak, de majdnem lehetetlennek is tartjuk az egyes szakmák részletesebb tárgyalását.

+ Kedvezmény az osztrák és a magyar kivitelnek. Mult évi október hó elseje óta van érvényben a díjszabási kötetekben egyesült német vasutigazgatóságoknak az az intézkedése, amely a teljes rakodóterület kihasználásáért az egyes kocsik mérete és a befutott ut irányában egy márkától négy márkáig terjedő jutalékot biztosít a szállító feleknek, amely jutalékot a fuvardíjából leszállították. Ezt a fuvarengedményt azonban eddigelé csak oly kocsik után alkalmazták, amelyek a feladó államára befutották, tehát az Ausztriából és Magyarországból érkező küldemények ki voltak zárva a kedvezményből. A kedvezménynek ezt a zárókat Ausztriában és Magyarországon a kereskedelmi szerződés szellemével ellentétesen tekintették és megtámadták.

Amult hónapban a német, valamint az osztrák és magyar díjszabási egyezményben részes igazgatóságok e tárgyban tanácskozásokat folytattak, amelyen az osztrák kereskedelmi miniszternek sikerült álláspontját érvényre emelni. A német vasutigazgatóságok emnélfogva most közlést tesznek, hogy az említett záradékot hatályon kívül helyezik és az Ausztriából, valamint Magyarországból érkező küldemények után szintén alkalmazni fogják a megállapított prémiumot.

— Unió élet- és gyermekbiztosító intézet mint szövetség Budapest, VI. Teréz körút 40—42. Alapított 1863. F. év augusztus havában 1,307.000 K értékű biztosítási ajánlat nyújtott be és 1,100.000 K értékű új biztosítási kötvény állított ki. Biztosítási összegek fejében 177.623 K 89 fillér fizettetett ki. 1913. január 1-től → augusztus 31-ig bezárólag 10,111.400 K értékű biztosítási ajánlat nyújtott be és 1,305.100 K értékű új biztosítási kötvény állított ki. Biztosítási összegek fejében a f. évben 1305.100 K és az intézet fennmarása oca

21,30.45. — en intézet az élet- és gyermekbiztosítás minden nemével foglalkozik, a legolcsóbb díjtételek és a legelőnyösebb feltételek mellett. — Az intézet fiumei főügynöksége a via Verneda 3. sz. I. emeletén van.

A legajánlatosabb fiumei szállók:

„Deák” szálló

a Deák-korzón és dependance-a a

„Bonavia” szálló

Via Edm. De Amicis 4

Mindkét szállóban kitűnő konyha és árnyas kertek. Fajborok és kőbányai polgári sör.

Tulajdonos

Ederer-Burger Gyula.

Raktárkezelőt

keres fiumei gyár. Munkakör: felügyelet, továbbá az anyagmegrendelések kiírása, számlák folyósítása, nyilvántartások vezetése, szóval főleg írásbeli munkálatok. Olasz és német nyelv tudása szükséges. Ajánlatok „Beccületes” jelige alatt e lap kiadóhivatalához küldendők.

VELENCE.

ORIENTALE NAGY KÁVÉHÁZ

Riva degli Schiavoni, a Lidora induló hajók kikötőjével szemben.

Tágas terrasz — Játékszoba, amerikai bar. — Modern berendezés. — Központi fűtés. Kitűnő szellőztetés.

Naponta 4-től 6-ig és fél 9-től 12-ig szimfonikus zenekar

Mozgóképelőadás teljes világítás mellett.

Naponta új műsor.

Kőbányai Polgársör,

a Florian, Quadri és Orientale kávéházak, (Szt. Márktér és Riva degli Schiavoni) valamint a Grand Hotel Lido sörszobák közönségének legkedveltebb itala.

Vaerini Testv. és Tsa.

Hattyu gőzmosóda

Fiume, Via Acquadotto 2 sz. (Kucich ház) és a Via Goldoniban (a Dubravčić háza). Vállalatát a mai kor igényeinek megfelelően, vegytisztító üzemmel kibővítette, melyre a közönség szives figyelmét felhívja. Gyors kiszolgálás. Telefon 9-88. Tisztelettel

Bredár Lajos.

Legalkalmasabb bevérsárlási forrás

mindennemű vászon, kézmű, függöny női és férfi konfekció árukban és butorokban. (Heti vagy havi részletfizetésre)

Alessandro Roth

Fiume Via E. De Amicis 9 I. em.

Telefon 15-65

Az előrehaladt idény miat!

Bátorkodunk ezennel a következő cikkeket mélyen leszállított árak mellett ajánlani:

Levantine, szegélylyel garantált színek

à Kor. —.48

Fehér ruhavászon bosnyák módra

à Kor. —.26

Csikos creppon legújabb divat

à Kor. —.38

Percail, elegáns minták

à Kor. --.50

Panama, minden modern színben

à Kor. --.90

Szinezett zefir, legújabb minták

à Kor. --.85

Voil de Laine, tiszta gyapju modern minták

à Kor. 1.--

Eponge (szivacsos) minden színben sima és mintázott.

Tisztelettel

WEISS M.

FIUME, CORSO II.

Trieszt Corso 9.

Bécs IX.

Szabott árak.

Divat- és kézműárucikkek, férfiruhaszövetek, selyemárúk, szőnyegek, butorszövetek, fehérneműek, gyapotárúk, női- és gyermekkonfekciók, csipkék, himzések, szalagok és az összes felszerelési cikkek eladása

Velenice Szt. Márktér

Ortes Rosa és Tsa.

kávéháza és cukrászdája.

A legelőkelőbb társaság és az idegenek találkozó helye.

—o Estéknél zenehangverseny. —o

PECSINEI SZANATORIUM SUSAK-FIUME.

Remek fekvés a tengerparton. Belső és sebészeti betegségek részére. Lábadózók részére is. Modern berendezés. Kitünő hideg és meleg tengeri fürdők. Műtő berendezés. Röntgen sugarak, villamos gyógykezelés stb.

Szobák, teljes elátással 10 K-tól. Orvos választás tetszés szerint.

Felvilágításokat nyújt

Telefon 500.

Az igazgatóság,

Táviratok: SANATORIJ - SUSAK.

MERCEDES

Az autók királya!

== Bárdi r. t. ==

Budapest VI Lehel-utca 25 sz.

Városi üzlet: V. Mária Valeria u. 1.

Dunántuli fiók: **GYÖR.**

33 óceánjáró

33 óceánjáró

Austro Americana - Trieszt.

Rendes szemly- és áru forgalom, Észak- és Dél-Amerika, Görögország, Olaszország, Délafrika és Spanyolország felé.

Közelebbi indulások:

Triesztből New-Yorkba.

a Kaiser Franz Joseph gőzössel aug. 16-án

a Martha Washington gőzössel aug. 23-án

Triesztből Buenos-Ayresbe:

Gravosa vagy Spalato, Ptrasz, Almeira, Lae

Palmsa, Rio de Janeiro, Santos, Montevi-

deo érintésével a Francesca gőz. aug. 21-én

Fiuméből a Columbia gőzössel aug. 22-én

Közelebbi felvilágosításokkal az igazgatóság Triesztben,
Via Molino piccolo 2, szolgál.

Irodai gyakornok,

ki a magyar nyelven kívül a német, olasz vagy horvát nyelvet is bírja, kezdő fizetéssel helybeli irodában felvétetik, Cím a kiadóban.

Egy tisztességes

ujságáruló rikkancsot

napi 2-3 korona biztos keresettel délutáni foglalkozásra keres

A TENGERPART
kiadóhivatala.

Fiatal magyar szolgát

40-50 korona havi fizetéssel felvesz „A Tengerpart” kiadóhivatala.

Ujságkihordó fiukat

vagy asszonyokat jó fizetéssel felvesz.

A TENGERPART
kiadóhivatala.

HELLER és OPENHEIM

magyar fűszer üzlet, legolcsóbb élelmiszer bevásárlóhely.
Fiume, Mercato coperto 5.

a kis vásárcsarnokkal szemben.

A legolcsóbb bevásárlási forrás, fűszer, csemege, vetemény és gyarmatáruban. Hetenként 2-szer friss vágott ludak. Mindent házhoz szállítva, lelkiismeretes szolid és pontos kiszolgálás.

TELEFON 474.

Cantridai fürdő és vendéglő

Tengeri fürdő, 250 szép kabinnal és napkurára szolgáló külön terrasszal. Nagy árnyas vendéglői kert terrasszal és tekepályával. Kitünő konyha és kifogástalan borok. Kőbányai polgári sör. Villanyos összeköttetés Fiumétől a fürdőig. Vasár-és ünnepnapokon délután zene-hangverseny.

Fürdőjegyek fehérneművel 40 fillér.

Olcsó bérletjegyek.

LINOLEUM

!! RITKA ALKALOM !!

Uj küldemény érkezett Linoleum-szőnyegekbe,
bördürrel és fémsarokkal,

150x200 nagyság	K	8.50	darabja
200x250	"	K	14.—
200x300	"	K	17,—

Viaszkosvászon

78 cm. magas méterenként	Kor.	1.70
110 cm. magas méterenként	Kor.	2.10
115 cm. magas méterenként	Kor.	2.50

Linoleum futók

67 cm. magas méterenként	Kor.	1.60
90 cm. magas méterenként	Kor.	1.10
100 cm. magas méterenként	Kor.	2.50

Linoleum, fürdő-, háló- és ebédlőszobák lefedésére m²-ként Kor. 2.50.

Padlók lefedését saját munkásaink által vállaljuk.
Költségvetés ingyen és bérmentve.

Haas Leopold - Fiume

CORSO 6.

Kiadó nagy 6 ablakos, 160 négyzetméter nagyságú

helyiség

hozzavaló 2 irodaszobával a város központjában. Cím a kiadóban.

Nyomatott a „POLINNIA” Fiumei Kereskedelmi Nyomdában (Telefon száma 400).